

PROJECTE DE LLEI

/ , de , de modificació de la Llei 4/2008, del 24 d'abril, del llibre tercer del Codi civil de Catalunya, relatiu a les persones jurídiques.

Preàmbul

La Llei 4/2008, del 24 d'abril, del llibre tercer del Codi civil de Catalunya, relatiu a les persones jurídiques, tenia com a primer objectiu refundre, sistematitzar i harmonitzar la legislació catalana d'associacions i fundacions, continguda en la Llei 7/1997, del 18 de juny, d'associacions, i la Llei 5/2001, del 2 de maig, de fundacions. Alhora, però, es va aprofitar l'impuls codificador per a actualitzar alguns aspectes de llur règim jurídic.

El període de temps transcorregut des de l'entrada en vigor del llibre tercer, quant als nous criteris que va incorporar, és suficient per constatar un cert excés en la regulació dels requisits per a constituir fundacions a Catalunya, com també un excés d'intervencionisme en la regulació de l'organització i funcionament d'aquestes entitats que ha implicat, en ocasions, un fre en la creació de noves fundacions.

Les fundacions i les associacions han esdevingut actors econòmics la contribució dels quals resulta primordial per a la resolució dels desequilibris i d'alguns dels reptes que l'actual situació de crisi econòmica demanda. Aquest potencial de creixement ha estat reconegut per diversos òrgans de la Unió Europea. La prova més recent d'aquest reconeixement es troba a la Resolució del Parlament Europeu de 8 de setembre de 2010 que insta a la Unió Europea i als seus Estats membres a tenir en compte a les empreses d'economia social i a la diversitat de formes d'empresa en les futures polítiques d'ocupació. En aquest punt, cal remarcar que diversos estudis han palesat que la producció de béns i serveis és la funció d'intervenció econòmica més característica adoptada per les fundacions, i que en depenen de manera decisiva el creixement i la competitivitat de la resta de branques d'activitat.

Per aquest motiu, la llei va orientada a incorporar les mesures de simplificació administrativa regulades a la Llei 26/2010, del 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques, que ha estès l'aplicació d'aquestes mesures de simplificació a què obliga la Directiva de Serveis a tota l'actuació administrativa. En la mateixa línia de simplificació i foment del sector, les modificacions s'orienten a incentivar la constitució de noves fundacions mitjançant la reducció de la dotació inicial; a incrementar l'autonomia de gestió de les fundacions permetent compatibilitzar la condició de patró i la prestació de serveis a la fundació sota determinades condicions; a flexibilitzar el règim d'autoritzacions per a determinades operacions del Patronat substituint-la per la declaració responsable; a possibilitar que el càrrec de secretari pugui ser exercit per una persona que no tingui la condició de patró, entre altres mesures.

Atesa la incidència que té des de la perspectiva de la reactivació econòmica en el sector serveis, el sector fundacional no pot restar al marge del nou marc legal esmentat, que justifica una reforma de la normativa fundacional orientada a obtenir guanys d'eficiència, agilitat i autonomia de gestió en les entitats i, consegüentment, una simplificació de procediments administratius, sense renunciar, però, al necessari control i supervisió sobre l'activitat que realitzen aquestes entitats.

Article 1

Modificació de l'apartat 1 i addició d'un nou apartat 4 a l'article 312-3 de la Llei 4/2008, de 24 d'abril

1.1 Es modifica l'apartat 1 de l'article 312-3, que resta redactat de la manera següent:

“1.Els òrgans col·legiats estan compostos, com a mínim, per tres membres, designats en l'acte constitutiu o d'acord amb els estatuts, i han de tenir almenys una persona amb el càrrec de president i una altra amb el de secretari. Aquest darrer càrrec pot correspondre a una persona que no tingui la condició de membre de l'òrgan de què es tracti. En aquest cas, pot intervenir en les reunions però sense dret de vot, i té el deure d'advertir de la legalitat dels acords i actes que pretengui adoptar o realitzar l'òrgan.”

1.2 S'addiciona un apartat 4 a l'article 312-3, que resta redactat de la manera següent:

“4. En la composició dels òrgans col·legiats de les persones jurídiques es procurarà una presència equilibrada de dones i homes.”

Article 2

Supressió de l'apartat 3 de l'article 314-5 de la Llei 4/2008, de 24 d'abril

Es suprimeix l'apartat 3 de l'article 314-5.

Article 3

Modificació de la lletra e) de l'article 315-2 de la Llei 4/2008, de 24 d'abril

Es modifica la lletra e) de l'article 315-2, que resta redactada de la manera següent:

“e) Les delegacions de funcions i llur modificació, revocació o substitució. Aquests actes no son inscripibles en el cas de les associacions.”

Article 4

Supressió de l'apartat 2 i reenumeració dels apartats 3, 4 i 5 de l'article 331-2 de la Llei 4/2008, de 24 d'abril

Es suprimeix l'apartat 2 i es reenumeren els apartats 3, 4 i 5 que passen a ser els apartats 2, 3 i 4, de l'article 331-2, que resta redactat de la manera següent:

“Article 331-2

Capacitat per a la constitució

1. Poden constituir fundacions les persones físiques i les persones jurídiques, privades i públiques. Les persones jurídiques públiques només ho poden fer conjuntament amb persones privades, d'acord amb llur normativa.
2. Les persones físiques, per a constituir una fundació, han de tenir capacitat d'obrar plena, si ho fan entre vius, o capacitat per a testar, si ho fan per causa de mort.
3. Perquè les persones jurídiques puguin constituir una fundació, cal que les normes que les regulen no els ho prohibeixin i que l'acord, en el qual ha de constar la finalitat d'interès general que es pretén assolir, sigui adoptat per un òrgan competent a aquest efecte o amb facultats suficients.
4. Els fundadors han de tenir la lliure disposició dels béns que aporten a la fundació.”

Article 5

Modificació de l'article 331-5.1 de la Llei 4/2008, de 24 d'abril

Es modifica l'apartat 1 de l'article 331-5, que resta redactat de la manera següent:

“1. La dotació inicial de la fundació ha de consistir en diners o altres béns fructífers i no pot tenir un valor inferior a 30.000 euros. En tot cas, els béns de la dotació inicial han d'ésser adequats per a iniciar o dur a terme les activitats fundacionals i han d'estar lliures de càrregues que n'impedeixin o en limitin d'una manera significativa la utilitat per a la fundació.”

Article 6

Modificació de l'article 331-6.5 de la Llei 4/2008, de 24 d'abril

Es modifica l'apartat 5 de l'article 331-6, que resta redactat de la manera següent:

“5. Si la dotació s'aporta en diners, se n'admet el desemborsament successiu. En aquest cas, el desemborsament inicial ha de ser almenys del 25% i la resta s'ha de fer efectiva en el termini de cinc anys. Si la fundació és constituïda per persones físiques o jurídiques privades, el compromís de desemborsament successiu ha de constar en escriptura pública amb valor de títol executiu en els termes establerts a la legislació processal civil. Si és constituïda per persones jurídiques públiques, el compromís de les aportacions successives ha de constar

de manera expressa en l'acord fundacional aprovat per l'òrgan de govern competent, d'acord amb el que estableix la legislació de finances públiques.”

Article 7

Supressió de l'apartat 6 l'article 331-6 de la Llei 4/2008, de 24 d'abril

Es suprimeix l'apartat 6 de l'article 331-6.

Article 8

Modificació de l'article 331-8.2 i 3 de la Llei 4/2008, de 24 d'abril

Es modifiquen els apartats 2 i 3 de l'article 331-8, que resten redactats de la manera següent:

“2. No obstant el que estableix l'apartat 1, es poden constituir fundacions amb una dotació de quantia no inferior a 15.000 euros per un termini màxim de cinc anys, d'acord amb les regles següents:

a) La carta fundacional ha de contenir un programa d'actuació que compregui tot el període de funcionament de la fundació, en el qual s'han d'indicar els recursos financers que els fundadors es comprometen a aportar cada exercici per al compliment de la finalitat fundacional. Les aportacions compromeses han de quedar suficientment garantides.

b) Els estatuts han d'establir el període de durada de la fundació, que comença a comptar a partir de la data d'inscripció en el Registre de Fundacions.

c) La fundació no pot dur a terme directament explotacions econòmiques com a activitat de caràcter principal.

3. Abans del finiment del termini, la fundació pot modificar els estatuts per a prorrogar la seva durada o per a fer-la indefinida. Si es tracta d'una fundació de les previstes en l'apartat 2, per passar a tenir durada indefinida cal que incrementi la seva dotació fins a arribar a la quantitat establerta a l'article 331-5.1 i que presenti el projecte de viabilitat econòmica a què referència l'article 331-7.2.”

Article 9

Modificació de la lletra h) de l'article 332-1.3 de la Llei 4/2008, de 24 d'abril

Es modifica la lletra h) de l'article 332-1.3, que resta redactada de la manera següent:

“h) Els que requereixen l'autorització o l'aprovació del protectorat o l'adopció i formalització d'una declaració responsable.”

Article 10

Addició d'una nova lletra i) a l'article 332-1.3 de la Llei 4/2008, de 24 d'abril

S'addiciona una nova lletra i) a l'article 332-1.3, que resta redactada de la manera següent:

“i) L'adopció i formalització de les declaracions responsables.”

Article 11

Modificació de l'article 332-2 de la Llei 4/2008, de 24 d'abril

Es modifica l'article 332-2, que resta redactat de la manera següent:

“1. El patronat, d'acord amb el que eventualment disposin els estatuts, pot designar una o més persones per a exercir funcions de direcció de la gestió ordinària de la fundació. Si aquestes funcions són encomanades a algun patró, cal fer-ho d'acord amb l'article 332-10.

2. S'apliquen a les persones amb funcions de direcció els articles 332-3.2 i 332-9 pel que fa a llur capacitat, a les causes d'inhabilitació i a l'actuació en cas de conflicte d'interessos.”

Article 12

Modificació de l'article 332-9 de la Llei 4/2008, de 24 d'abril

Es modifica l'article 332-9, que resta redactat de la manera següent:

“Article 332-9

Conflicte d'interessos i autocontractació

1. Els patrons i les persones que s'hi equiparen, d'acord amb l'article 312-9.3 només poden realitzar operacions amb la fundació si queda suficientment acreditada la necessitat i la prevalença dels interessos de la fundació sobre els particulars del patró o persona equiparada. Abans de dur a terme l'operació, el patronat ha d'adoptar una declaració responsable i presentar-la al protectorat juntament amb la documentació justificativa escaient, d'acord amb el que disposa l'article 332-11.

2. La declaració responsable esmentada en l'apartat anterior ha de respectar el que disposen els articles 312-9 i 332-11.”

Article 13

Modificació de l'article 332-10 de la Llei 4/2008, de 24 d'abril

Es modifica l'article 332-10, que resta redactat de la manera següent:

“Article 332-10

Gratuïtat dels càrrecs

1. Els patrons exerceixen llurs càrrecs gratuïtament, si bé tenen dret a la bestreta i al reemborsament de les despeses degudament justificades i a la indemnització pels danys produïts per raó d'aquest exercici.
2. Els patrons poden establir una relació laboral o professional retribuïda amb la fundació sempre i quan s'articuli mitjançant un contracte que determini clarament les tasques laborals o professionals que es retribueixen. En tot cas, aquestes tasques laborals o professionals retribuïdes han d'ésser diferents de les tasques i funcions que són pròpies del càrrec de patró.
3. El patronat ha de presentar prèviament al protectorat la declaració responsable en els termes previstos a l'article 332-9. Si la quantia del contracte o contractes formalitzats amb un patró és superior a 60.000 euros anuals, cal que s'acompanyi a la declaració responsable un informe validat per tècnics independents que justifiqui que la contractació és beneficiosa per la fundació i respon a criteris del mercat laboral o professional. També es requereix l'esmentat informe quan el cost anual dels contractes formalitzats amb patrons, més el cost del nou contracte a formalitzar sigui superior al 5% dels ingressos meritats en el darrer exercici econòmic tancat i aprovat pel patronat.
4. El nombre de patrons amb relació laboral o professional no pot ésser en cap cas igual o superior al nombre de patrons previst perquè el patronat es consideri vàlidament constituït.”

Article 14

Modificació de l'article 332-11 de la Llei 4/2008, de 24 d'abril

Es modifica l'article 332-11, que resta redactat de la manera següent:

“Article 332-11

Declaració responsable

1. L'adopció de declaracions responsables pel patronat ha de ser acordada amb el vot favorable de dos terços del nombre total de patrons, sense computar els que no puguin votar per raó de conflicte d'interès amb la fundació. A l'acta de la reunió i als certificats que deixin constància d'aquests acords s'ha de fer constar el sentit del vot dels patrons. Les declaracions responsables s'han de formular d'acord amb un model normalitzat i acreditar mitjançant una certificació signada pel secretari amb el vist-i-plau del president.
2. Prèviament a l'adopció de l'acord sobre la declaració responsable, els patrons han de disposar de tota la informació rellevant i, en particular, dels informes exigits per la llei. Els models normalitzats de les declaracions responsables del patronat, signats per tots els patrons que les han adoptades, han de presentar-se al protectorat, juntament amb una còpia dels informes que s'escaiguin, abans d'atorgar el contracte que n'és objecte. L'atorgament ha de tenir lloc en el termini màxim de tres mesos a comptar de la data en què el patronat hagi acordat l'adopció de la declaració responsable.
3. La perfecció de l'acte o contracte objecte de la declaració responsable s'ha d'acreditar davant del protectorat, amb la presentació del document que el formalitzi, en el termini d'un mes a comptar del següent al de la perfecció.

En el supòsit que l'acte o contracte es formalitzi mitjançant escriptura pública serà necessari protocol·litzar la declaració responsable.

4. La informació sobre les declaracions responsables i sobre la perfecció dels actes o contractes que en són objecte ha de formar part del contingut mínim de la memòria dels comptes anuals, juntament amb la resta d'informació que s'especifica a l'article 333-8.e.

5. El protectorat ha de posar a disposició de les fundacions els models normalitzats de declaració responsable.

6. La inexactitud, falsedat o omisió, de caràcter essencial, en qualsevol manifestació, dada o document que consti en una declaració responsable o que l'acompanyi comportaran, amb l'audiència prèvia del patronat, la denegació de la facultat d'atorgar l'acte o contracte que es pretenia dur a terme, i si aquest ja hagués estat atorgat la seva ineficàcia. En aquests casos, el protectorat està legitimat per iniciar les actuacions que corresponguin i per exigir les responsabilitats que estableix la legislació vigent. Els patrons que facin constar en acta llur vot contrari resten exempts de la responsabilitat que se'n pugui derivar.”

Article 15

Modificació de l'article 333-1 de la Llei 4/2008, de 24 d'abril

Es modifica l'article 333-1, que resta redactat de la manera següent:

“Article 333-1

Actes de disposició

1. Els béns que integren la dotació i els destinats directament al compliment de les finalitats fundacionals només poden ser alienats o gravats a títol oneros i respectant les condicions posades pels fundadors o els aportants. El producte obtingut amb la seva alienació o gravamen s'ha de reinvertir en l'adquisició o millora d'altres béns tot aplicant el principi de subrogació real.

2. Si concorren circumstàncies excepcionals que impedeixen complir totalment o parcialment el deure de reinversió, el patronat, abans de dur a terme l'acte dispositiu, ha de presentar una declaració responsable al protectorat fent constar que es donen aquestes circumstàncies i aportar un informe subscrit per tècnics independents que acrediti la necessitat de l'acte dispositiu i les raons que justifiquen la no-reinversió.

3. En qualsevol cas, per a efectuar actes d'alienació o gravamen de béns immobles, establiments mercantils o béns mobles, sempre que tinguin, en aquest darrer cas, un valor de mercat superior a 60.000 euros o al 20% de l'actiu de la fundació que resulti del darrer balanç aprovat, el patronat, abans de la perfecció del contracte, ha de presentar una declaració responsable al protectorat fent constar que l'operació és beneficiosa per a la fundació i aportar un informe subscrit per tècnics independents que acrediti que l'operació respon a criteris econòmico-financers i de mercat. Se n'exceptuen els actes d'alienació de béns negociats en mercats oficials, si l'alienació es fa almenys pel preu de cotització.

4. Les persones que hagin intervingut en representació de la fundació en un acte d'alienació o gravamen que pugui ser objecte de publicitat registral han de

sol·licitar-ne sense demora la inscripció en el Registre de la Propietat o en el que s'escaigui per raó de l'objecte.

5. Les alteracions patrimonials derivades dels actes d'alienació o gravamen han de quedar reflectides en l'inventari de la fundació. La realització d'aquests actes també s'ha de fer constar en la memòria dels comptes anuals.”

Article 16

Modificació de l'article 333-2 de la Llei 4/2008, de 24 d'abril

Es modifica l'article 333-2, que resta redactat de la manera següent:

“Article 333-2

Actes subjectes a autorització

1. L'autorització prèvia del protectorat per fer actes de disposició, gravamen o administració extraordinària és necessària en els casos següents:

a) Si el donant ho ha exigit expressament.

b) Si ho estableix una disposició estatutària.

2. Si, en el termini de dos mesos a partir de la presentació de la sol·licitud d'autorització, el protectorat no ha dictat una resolució expressa, opera el silenci administratiu positiu i l'objecte de la sol·licitud es té per autoritzat, llevat que el protectorat hagi requerit al sol·licitant determinada documentació relativa a la sol·licitud d'autorització.”

Article 17

Modificació de l'article 334-4.3 de la Llei 4/2008, de 24 d'abril

Es modifica l'apartat 3 de l'article 334-4, que resta redactat de la manera següent:

“3. Són aplicables als fons especials les disposicions d'aquest títol relatives a l'autorització d'actes de disposició, a la formulació de declaracions responsables, al deure de reinversió i a l'aplicació d'ingressos al compliment de les finalitats fundacionals.”

Article 18

Supressió de les disposicions addicionals segona i tercera de la Llei 4/2008, de 24 d'abril

Es suprimeixen les disposicions addicionals segona i tercera.

Article 19

Modificació de la lletra b) de la disposició transitòria quarta de la Llei 4/2008, de 24 d'abril

Es modifica la lletra b) de la disposició transitòria quarta, que resta redactada de la manera següent:

“b) Fer operacions subjectes a autorització prèvia, sense haver-la demanada o subjectes a declaració responsable, sense haver-la adoptada i presentada prèviament, en els termes de l'article 332-11.”

Disposició addicional
Renumeració d'articles

Els actuals articles 332-11, 332-12, 333-2, 333-3, 333-4, 333-5, 333-6, 333-7, 333-8, 333-9, 333-10, 333-11 i 333-12 del Codi civil de Catalunya passen a ser els articles 332-12, 332-13, 333-3, 333-4, 333-5, 333-6, 333-7, 333-8, 333-9, 333-10, 333-11, 333-12 i 333-13, respectivament.

Disposició transitòria
Procediments en tramitació

Als expedients d'autorització d'actes o contractes pel protectorat iniciats abans de l'entrada en vigor d'aquesta llei s'aplica la Llei 4/2008, del 24 d'abril, del llibre tercer del Codi civil de Catalunya, relatiu a les persones jurídiques, en la redacció vigent en el moment immediatament anterior a l'entrada en vigor d'aquesta llei, excepte que la persona interessada opti per acollir-se al règim establert per aquesta, sens perjudici del que estableix la disposició transitòria primera de la Llei 4/2008, del 24 d'abril.